

Sygn. akt: I ACa 450/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Machnij

Protokolant: sek. sąd. Mariusz Neumann

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2023 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa F. Spółdzielni Mieszkaniowej w B.

przeciwko J. J.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z dnia 4 stycznia 2022 r. sygn. akt I C 1126/20

1) oddała apelację,

2) zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Marek Machnij

Sygn. akt: I ACa 450/22

UZASADNIENIE

Powódka F. Spółdzielnia Mieszkaniowa w B. wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 14 listopada 2019 r. sygn. akt XII Co 8446/18, dotyczącego wyznaczenia powódce czternastodniowego terminu na wykonanie wynikającego z postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 25 stycznia 2017 r. sygn. akt XIII Ns Rej. KRS 9579/16/019, pod rygorem nałożenia grzywny. Powódka twierdziła, że należycie wywiązała się z nałożonego na nią obowiązku, ponieważ wbrew stanowisku pozwanego nie jest on uprawniony ani przez przepisy prawa, ani przez przepisy statutu spółdzielni, aby poza wglądem do powyższych umów wykonywał także ich fotokopie, a ona nie zgadza się na to, ponieważ naruszyłoby to prawa jej pracowników, gdyż doprowadziłoby do wejścia przez pozwanego w posiadanie zbioru ich danych osobowych, mimo że nie jest on uprawniony do ich posiadania i przetwarzania.

Następnie powódka sprecyzowała, że domaga się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 25 stycznia 2017 r. sygn. akt XIII Ns Rej. KRS 9579/16/019 z uwagi na spełnienie świadczenia, tj. obowiązku nałożonego na nią tym postanowieniem.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa, wskazując, że powódka oświadczyła, że nie udostępni mu do wglądu dokumentów w taki sposób, aby mógł je sfotografować, w związku z czym zakwestionował jej stanowisko, że działała zgodnie z prawem, ponieważ odmówiła mu ona również możliwości sporządzania notatek z przeglądanych dokumentów.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 4 stycznia 2022 r. oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 357 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Z dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych wynika, że postanowieniem z dnia 25 stycznia 2017 r. sygn. akt XIII Ns Rej. KRS 9579/16/019 Sąd Rejonowy w Bydgoszczy zobowiązał powódkę do udostępnienia pozwanemu wglądu do umów o pracę zawartych przez nią z osobami trzecimi obowiązujących w latach 2013 – 2016. W dniu 4 grudnia 2018 r. w budynku zarządu powódki odbyło się spotkanie, którego przedmiotem miało być wykonanie powyższego postanowienia. W spotkaniu tym mieli uczestniczyć poza pracownikami spółdzielni dwaj przedstawiciele Komisji Zakładowej (...), którzy na prośbę niektórych pracowników mieli reprezentować ich przy przeglądaniu dokumentów przez pozwanego. W takiej sytuacji pozwany odmówił zapoznania się z umowami i opuścił budynek spółdzielni. Podczas tego spotkania pozwany nie poinformował, że będzie chciał wykonywać fotokopie udostępnionej mu dokumentacji, jednak powódka prezentowała i w dalszym ciągu prezentuje stanowisko, że gdyby pozwany chciał sfotografować udostępnioną mu dokumentację, to nie otrzymałby na to jej zgody. Pracownik powódki D. K. w dniach 17 i 18 grudnia 2018 r. oraz 9 stycznia 2019 r. ponownie kontaktowała się pisemnie z pozwanym w celu umówienia spotkania mającego na celu przejrzenie przez niego powyższych umów o pracę.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Powódka opierała je na twierdzeniu, że po powstaniu tytułu wykonawczego nastąpiło zdarzenie, którego skutkiem zobowiązanie wygasło. Sąd wskazał, że wbrew pozwanemu takie żądanie mogło być dochodzone na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., w związku z czym pozew nie podlegał odrzuceniu. Nie podzielił jednak stanowiska powódki, że wywiązała się z nałożonego na nią w tytule wykonawczym obowiązku w sposób skutkujący jego wygaśnięciem.

Sąd Okręgowy wskazał, że z art. 8¹ ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (t. jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 1208 z późn. zm., powoływanej dalej jako „ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych”) wynika, że członek spółdzielni mieszkaniowej ma prawo do otrzymania m. in. odpisu faktur i umów zawieranych przez spółdzielnię z osobami trzecimi. W świetle tego przepisu członek spółdzielni ma prawo nie tylko zaznajamiać się z wymienionymi w nim dokumentami, ale także otrzymywać ich kopie, w tym także kopie umów zawieranych z osobami trzecimi, nie wyłączając umów o pracę, co znajduje potwierdzenie także w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2013 r., III CZP 21/2013 (OSNC 2014, nr 1, poz. 1).

Wprawdzie z art. 18 § 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (t. jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 648 z późn. zm., powoływanej dalej jako „pr. spółdz.”) wynika, że spółdzielnia może w określonych w tym przepisie przypadkach odmówić członkowi wglądu do umów zawieranych z osobami trzecimi, ale powódka – mimo że powołała się, że, odmawiając pozwanemu sporządzenia

fotokopii udostępnionej dokumentacji, na konieczność zapewnienia przez nią ochrony praw osób trzecich – nie wykazała, jakie informacje i jakie interesy tych osób miała na myśli.

W związku z tym Sąd Okręgowy uznał, że z zebranego materiału dowodowego nie wynika, aby powódka po powstaniu tytułu egzekucyjnego wywiązała się z nałożonego na nią obowiązku w sposób skutkujący jego wygaśnięciem. Podkreślił, że powódka nie miała zamiaru umożliwienia pozwanemu wykonania fotografii udostępnionych dokumentów, mimo że wgląd do dokumentacji obejmuje nie tylko możliwość jej przeglądania, ale i możliwość jej sfotografowania lub sporządzenia notatek na jej podstawie. Tym samym powódka nie przystąpiła do wykonania przedmiotowego tytułu wykonawczego.

W apelacji od tego wyroku powódka zarzuciła Sądowi pierwszej instancji naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 k.p.c. przez sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, skutkującą sprzecznością dokonanych ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na błędnym przyjęciu, że nie udowodniła, aby po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane oraz naruszenie prawa materialnego, tj. art. 18 § 2 pkt 3 pr. spółdz. i art. 8¹ ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych w zw. z § 114 ust. 4 pkt a i b statutu powódki przez uznanie, że z tych przepisów wynika, że obejmują one swoim zakresem wykonanie fotokopii akt przez członka spółdzielni, podczas gdy prawidłowa wykładnia tych przepisów prowadzi do odmiennego wniosku. Na tych podstawach wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, a jej zarzuty były bezzasadne.

Sąd Apelacyjny, działając po myśli art. 387 § 1¹ pkt 1 i 2 k.p.c., generalnie aprobował i przyjął za własne zarówno ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, jak i wyprowadzone z nich wnioski prawne, stanowiące podstawę oddalenia powództwa.

Zwrócić trzeba uwagę, że powódka wytoczyła w tej sprawie powództwo przeciwegzekucyjne, domagając się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 25 stycznia 2017 r. sygn. akt XIII Ns Rej. KRS 9579/16/019, w którym została zobowiązana do umożliwienia pozwanemu wglądu do jej dokumentacji, obejmującej umowy o pracę z jej pracownikami obowiązujące w latach 2013 – 2016. Powódka opierała swoje żądanie na twierdzeniu, że wywiązała się z nałożonego na nią w tym tytule obowiązku, co jej zdaniem skutkowało jego wygaśnięciem.

Jednak w rzeczywistości chodziło jej przede wszystkim o uzyskanie w niniejszej sprawie rozstrzygnięcia, czy treścią powyższego tytułu wykonawczego objęty jest także obowiązek umożliwienia przez nią pozwanemu, jako wierzycielowi z tego tytułu wykonawczego, wykonania fotokopii udostępnionej mu do wglądu dokumentacji, w szczególności przez wykonanie przez niego zdjęć aparatem fotograficznym znajdującym się w jego telefonie komórkowym. Z argumentacji powódki, przedstawianej zarówno przed Sądem pierwszej instancji, jak i w apelacji, wynika bowiem, że właśnie w tym upatruje ona podstawy swojego stanowiska, że należycie wywiązała się już z nałożonego na nią w tytule wykonawczym obowiązku, ponieważ umożliwiła pozwanemu wgląd do swojej dokumentacji, w tym do umów o pracę,

ale nie skorzystał on z możliwości jej przejrzenia. Jednocześnie powoływała się na to, że nie zgadza się, aby pozwany podczas przeglądania tej dokumentacji sporządzał jej fotokopie, w tym zdjęcia swoim telefonem komórkowym.

Odnosząc się do takiej kwestii, wskazać najpierw trzeba, że także w postępowaniu, toczącym się wskutek powództwa wytoczonego na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., nie jest dopuszczalne kwestionowanie prawidłowości lub zasadności tytułu wykonawczego, czyli podważanie istnienia obowiązku stwierdzonego tym tytułem. Inaczej mówiąc, nie można powoływać się na to, że w ogóle nie powinien zostać nałożony na powoda, jako dłużnika egzekwowanego, obowiązek stwierdzony tym tytułem. Wprawdzie w świetle art. 804 § 1 k.p.c. taki zakaz wyraźnie skierowany jest tylko do organu egzekucyjnego, ale nie można uznać, że nie odnosi się on także do sądu rozpoznającego powództwo przeciwegzekucyjne. Wniosek taki wynika z art. 365 § 1 k.p.c., zgodnie z którym orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Z tego punktu widzenia wziąć trzeba pod uwagę, że tytułem wykonawczym, o ja-ki chodzi w tej sprawie, jest postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 25 stycznia 2017 r. sygn. akt XIII Ns Rej. KRS 9579/16/019, które stało się prawomocne po oddaleniu przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 21 czerwca 2017 r. sygn. akt VIII Ga 61/17 wniesionej od niego przez powódką apelacji (zob. kserokopię odpisu w/w postanowienia z uzasadnieniem, znajdującą się w dołączonych do akt niniejszej sprawy aktach sprawy XII Co 8446/18 Sądu Rejonowego w Bydgoszczy k. 152 – 164).

Uwzględnić następnie trzeba, że na podstawie powyższego tytułu wykonawczego pozwany wszczął przeciwko powódce postępowanie egzekucyjne toczące się pod sygn. akt XII Co 8446/18 Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, w toku którego pozwany uzyskał prawomocne postanowienie tego Sądu z dnia 14 listopada 2019 r. (zob. k. 170 – 173 akt w/w sprawy), ponieważ zażalenie powódki zostało oddalone postanowieniem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, działającego jako sąd odwoławczy, z dnia 14 maja 2020 r. sygn. akt VII Cz 19/20 (zob. k. 190 – 191 j.w.). Jednocześnie wskazać wypada, że powyższe postanowienia w toku postępowania egzekucyjnego zostały wydane już po zdarzeniu, które według powódki miało skutkować wygaśnięciem obowiązku objętego tytułem wykonawczym wskutek jego rzekomego wykonania. Ponadto istotne jest, że zarówno w obu powyższych postanowieniach Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, jak i w powołanym wyżej postanowieniu Sądu Okręgowego w Bydgoszczy, szczegółowo analizowano kwestię, czy obowiązek udostępnienia pozwanemu dokumentacji do wglądu może obejmować także wykonywanie przez niego jej fotokopii (zdjęć).

W tym kontekście można więc stwierdzić, że powódka w istocie zmierzała nie tyle do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności co do ustalenia, że stwierdzony tym tytułem obowiązek nie obejmuje powyższego uprawnienia, i to wbrew treści wymienionych wyżej orzeczeń, z których wynika, że nie można ograniczyć uprawnienia pozwanego do wglądu do dokumentacji jedynie do jej przejrzenia, bez prawa sporządzania we własnym zakresie jej odpisów lub kopii, w tym także wykonywania fotokopii lub zdjęć przeglądanych dokumentów. Rozstrzygnięcie takiej kwestii nie może zatem nastąpić w ramach postępowania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, ponieważ to postępowanie nie może sprowadzać się do rozstrzygnięcia, jak dłużnik (w tym przypadku powódka) ma wykonać swój obowiązek, ale jedynie do stwierdzenia, czy go wykonał.

W związku z tym chybnym był zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., do czego miało dojść wskutek wadliwej oceny dowodów i przyjęcia na ich podstawie błędnych ustaleń faktycznych. Zarzut ten dotyczy w gruncie rzeczy oceny ustalonych okoliczności, a nie treści tych ustaleń. Powódka domaga się bowiem przyznania jej przez sądy orzekające w niniejszej sprawie racji co do tego, że z zebranego materiału dowodowego należy wyprowadzić zgodny z jej stanowiskiem wniosek, że wywiązała się już należycie ze swojego obowiązku, wynikającego z przedmiotowego tytułu wykonawczego. Nie odnosi się więc to do sfery ustalania faktów, lecz do wnioskowania na ich podstawie, co nie objęte zakresem art. 233 § 1 k.p.c., lecz obejmuje sferę oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego.

Niezasadny był także zarzut naruszenia prawa materialnego. Przede wszystkim zauważyć trzeba, że nietrafne jest powoływanie się przez powódkę na postanowienia zawarte w § 114 ust. 4 pkt a i b statutu spółdzielni (który nota bene nie został przez nią złożony do akt sprawy, więc jego treść jest nieznana Sądowi Apelacyjnemu, a wcześniej Sądowi Okręgowemu), ponieważ nie mogą one zmieniać przepisów prawa spółdzielczego, jeśli jakieś zagadnienie nie zostanie

wyraźnie pozostawione w tych przepisach do regulacji statutowej. Z art. 8¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz z art. 18 § 3 pr. spółdz. nie wynika zaś, aby zakres lub sposób realizacji uprawnienia członka spółdzielni m. in. do otrzymania kopii umów zawieranych przez spółdzielnię z osobami trzecimi mógł być w jakimkolwiek zakresie modyfikowany w postanowieniach statutu spółdzielni. Wyłączną podstawę odmowy udostępnienia członkowi wglądu do dokumentów, a nie jedynie sporządzania ich odpisów lub kopii, w tym za pomocą urządzeń takich jak aparat fotograficzny (także znajdujący się w telefonie komórkowym), może zatem stanowić przepis art. 18 § 3 pr. spółdz.

W związku z tym wziąć jednak trzeba pod uwagę, że po pierwsze przysługiwanie pozwanemu uprawnienia do uzyskania wglądu także do umów o pracę zawartych przez powódkę z jej pracownikami (czyli osobami trzecimi w rozumieniu art. 8¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz art. 18 § 3 pr. spółdz.) zostało już prawomocnie przesądzone w treści kwestionowanego przez powódkę tytułu wykonawczego, przy czym z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego wynika, że rozważał on również kwestie objęte art. 18 § 3 pr. spółdz., a mimo tego nie odmówił pozwanemu wglądu do spornej dokumentacji, a po wtóre – nawet gdyby hipotetycznie rozważać, że jeszcze także po wydaniu tytułu wykonawczego istnieje możliwość zastosowania w/w przepisu, to wymagałoby to skorzystania przez powódkę przewidzianego w nim trybu, w szczególności wydania przez nią odmowy na piśmie, którą pozwany mógłby zakwestionować przez złożenie do sądu rejestrowego w terminie tygodniowym od doręczenia mu tej decyzji wniosku o zobowiązanie spółdzielni do udostępnienia mu umów, których dotyczyła taka odmowa.

Wynika z tego, że nie jest możliwe generalne rozstrzygnięcie w ramach postępowania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, że objęty takim tytułem obowiązek udostępnienia pozwanemu wglądu do spornej dokumentacji nie obejmuje możliwości sporządzania przez niego we własnym zakresie kopii, a także zdjęć, przeglądanych dokumentów. Tym samym nie można uznać w niniejszym postępowaniu, że powódka rzekomo wywiązała się już z nałożonego na nią obowiązku, skoro nie ma wątpliwości, że dotychczas faktycznie do tego nie doszło z uwagi na powstanie między stronami sporu co do zakresu/sposobu wykonania tego obowiązku.

Można jedynie dodać – w nawiązaniu do argumentacji powódki o istnieniu obaw, że pozwany może wykorzystać sporządzone kopie lub zdjęcia dokumentów w sposób naruszający prawa osób trzecich – że samo uprawnienie pozwanego do wglądu do dokumentacji, w tym sporządzania jej odpisów, kopii lub zdjęć, nie oznacza, że nie ma on obowiązku przestrzegania praw osób trzecich, podlegających ochronie m. in. na podstawie przepisów o dobrach osobistych. Nie można jednak z góry zakładać, że do takiego naruszenia niewątpliwie dojdzie i w konsekwencji niejako prewencyjnie zakazywać mu korzystania z jego uprawnienia z ogólnikowym powołaniem się na treść art. 18 § 3 pr. spółdz. Odróżnić bowiem należy uprawnienie członka spółdzielni do wglądu do dokumentacji spółdzielni od obowiązku korzystania przez niego z tego uprawnienia w sposób, który nie narusza praw innych osób.

Odmiennej oceny nie może uzasadniać podniesiony w apelacji argument, że podjęte zostały prace legislacyjne mające na celu dodanie w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych przepisu regulującego uprawnienie członka spółdzielni również do wykonywania przez niego fotokopii przeglądanych dokumentów. Wbrew skarżącej, nie można wyprowadzać z tego wniosku, że w aktualnym stanie prawnym, który jest podstawą rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, członek spółdzielni mieszkaniowej nie ma takiego uprawnienia. Co najmniej równie uprawniony jest bowiem również taki wniosek, że ustawodawca – tak jak często czyni w różnych spornych kwestiach – chce jedynie w ten sposób wyraźnie potwierdzić, że członek spółdzielni ma takie uprawnienie, zważywszy zwłaszcza na to, że – jak wynika także z tej sprawy – nie jest to wcale oczywiste i bywa kwestionowane przez spółdzielnię.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako pozbawioną usprawiedliwionych podstaw oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. i art. 109 k.p.c. odpowiednio do wyniku sporu w tej instancji, ustalając wysokość tych kosztów na podstawie § 20 i § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 265 z późn. zm.) przy odpowiednim zastosowaniu § 8 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia z uwagi na to, że przedmiot tej sprawy jest najbardziej zbliżony do sporów toczących się między członkiem a spółdzielnią przy kwestionowaniu jej uchwał.

SSA Marek Machnij